

Федянін Віталій Олександрович

Відносини Україна – ОАЕ у період після «Арабської весни»

УДК 327:327.8

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2022-1.26>

Федянін Віталій Олександрович
аспірант
Інституту міжнародних відносин
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
вул. Володимирська, 60,
Київ, Україна

Активізація українсько-еміратських відносин у період після «Арабської весни» відбулася на фоні трансформації зовнішньої політики ОАЕ та відповідала змінам, відображеним у стратегії зовнішньої політики Еміратів. Національні інтереси ОАЕ все більш активно виходять за традиційні рамки арабського та ісламського світу, і розвиток українсько-еміратської співпраці став одним з наслідків перетворення ОАЕ на регіонального лідера з вираженими глобальними амбіціями.

Метою статті є визначення основних напрямків розвитку двосторонніх відносин між Україною та ОАЕ після 2011 р., а також оцінка та підтвердження впливу сформованої упродовж останнього десятиліття еміратської зовнішньополітичної стратегії на основні напрямки розвитку двосторонніх відносин між Україною та ОАЕ. Розгляд процесу розвитку політичного діалогу дозволив встановити, що значно зросла кількість і якість наповнення двосторонніх політичних контактів. Проаналізовані торговельно-економічний та інвестиційний блок відносин. При цьому також виявлені зміни у динаміці, які створюють передумови зростання товарообігу та інвестицій. Відображений розвиток військово-технічного співробітництва двох країн.

Окремо розглянута позиція ОАЕ по відношенню до російської агресії проти України і вплив цього фактору на двосторонні українсько-еміратські відносини. Встановлено, що до 24 лютого 2022 р. еміратська позиція базувалася на прагматичному бажанні продовжити розвиток відносин з Україною, у першу чергу, торговельно-економічного та інвестиційного блоку, а також такої чутливої сфери як військово-технічне співробітництво. Після початку повномасштабної агресії РФ ОАЕ перебувають на етапі формування своєї позиції, яка значною мірою залежить від відносин ОАЕ з США, що наразі проходять через період трансформації. Російська агресія надала можливість прискорити процес налагодження та оновлення відносин між Абу-Дабі та Вашингтоном.

У цій роботі визначені і розглянуті три основні етапи розвитку стратегії зовнішньої політики ОАЕ. Упродовж останнього десятиліття зовнішня політика ОАЕ зазнала значних змін, що дозволило Еміратам ефективно відстоювати національні інтереси і перетворити ОАЕ на впливову регіональну силу.

Ключові слова: Україна, ОАЕ, стратегія, США, зовнішня політика, агресія, відносини, співробітництво.

Вступ. ОАЕ вважаються одним з найбільш перспективних партнерів у плані розвитку двосторонніх відносин і реалізації спільних проєктів у регіоні Близького Сходу. З огляду на географічне положення, рівень розвитку економіки, інвестиційний потенціал та активну зовнішню політику Об'єднані Арабські Емірати є однією з найважливіших близькосхідних країн і впливовою регіональною силою. Саме тому Україна приділяє особливу увагу двостороннім відносинам з ОАЕ і вважає цю країну однією з найбільш пріоритетних у плані розвитку співробітництва.

Мета та завдання. Метою та завданням статті є підтвердження і оцінка ступеню впливу зміни зовнішньополітичної стратегії ОАЕ на розвиток двосторонніх відносин з Україною у період після «арабської весни».

Для цього розглядається стан політичного діалогу та торговельно-економічної співпраці між Україною та ОАЕ після 2011 р. Аналізуються заяви, коментарі і публікації українських державних органів влади (Офіс Президента України, Міністерства закордонних справ України, Міністерства з питань стратегічних галузей промисловості України,

Посольства України в ОАЕ), еміратських посадовців і компаній (EDGE Group, DP World).

Для підтвердження впливу сформованої упродовж останнього десятиліття еміратської зовнішньополітичної стратегії на основні напрямки розвитку двосторонніх відносин між Україною та ОАЕ визначаються основні етапи розвитку і головні складові сучасної зовнішньополітичної стратегії Еміратів.

У статті аналізуються і порівнюються заяви вищого керівництва держави, положення Конституції ОАЕ, стратегії Міністерства закордонних справ та міжнародного співробітництва ОАЕ, публікації Еміратського центру політики «Силова модель ОАЕ та зміни зовнішньої політики», Еміратського центру стратегічних досліджень «Заїд-засновник», Німецького інституту міжнародних та безпекових досліджень «Регіональна сила Об'єднаних Арабських Еміратів», еміратських ЗМІ. На підставі аналізу було виділено три основних етапи розвитку стратегії зовнішньої політики ОАЕ – 1971–1990 рр.; 1990–2011 рр. та з 2011 р. по теперішній час.

Окремо розглядається «російський фактор», який значною мірою впливав на двосторонні відно-

сина після 2014 р. і ще більш значною мірою впливатиме на українсько-еміратське співробітництво після 24 лютого 2022 р.

Методи дослідження. У статті для отримання наукових результатів використовуються загальні та спеціальні політичні методи дослідження, а саме методи аналізу, порівняння та синтезу.

Результати. На церемонії відкриття першої сесії першого скликання Федеральної національної ради ОАЕ 13 лютого 1972 р. засновник і перший Президент ОАЕ шейх Заїд бін Султан Аль Нагаян заявив, що зовнішня політика Еміратів «спрямована на перемогу ісламських та арабських інтересів і проблем, посилення зв'язків дружби і співробітництва з усіма країнами і народами на основі принципів Статуту ООН та найкращих міжнародних норм» [1, с. 117–118]. Ці слова повністю лягли в основу статті 12 Конституції ОАЕ [2], яка закріпила головні цілі зовнішньої політики, а сама стаття і до сьогодні є єдиною конституційною нормою, що прямо регулює зовнішньополітичну сферу та її напрямки.

Пізніше, 20 листопада 1973 р., шейх Заїд визначив стратегічну рамку зовнішньої політики молодій країні, яка містила п'ять головних елементів: визначення народу ОАЕ як частини арабської умми; визнання природної та історичної єдності з іншими арабськими країнами Затоки, що вимагає розбудови з ними найтісніших відносин; допомога у вирішенні справедливих проблем арабської умми і, у першу чергу, палестинської проблеми; підтримки братських відносин з ісламським світом в Азії та Африці; визнання важливості розвитку відносин з іншими країнами світу на основі спільних інтересів [1, с. 117–118]. Арабський та ісламський світ визначені головним пріоритетом зовнішньої політики. Розвиток відносин з іншими країнами розглядався як другорядний напрямок.

Ситуація змінилася після нападу Іраку на Кувейт. Саме після 2 серпня 1990 року стало очевидним, що Рада співробітництва арабських держав Перської затоки не може достатньою мірою забезпечити безпеку країн-членів. Ця подія також чітко продемонструвала для еміратського керівництва колапс пан-арабської ідеї і початок нового етапу міжнародних відносин та будівництва нових альянсів [3, с. 38]. На другому етапі свого розвитку зовнішня політика ОАЕ у пошуках відповіді на загрози увійшла у новий етап розбудови союзницьких відносин із ключовими країнами Заходу. У першу чергу, мова йде про Сполучені Штати Америки, з якими 25 липня 1994 року ОАЕ підписали Угоду про співпрацю у галузі оборони. Згодом цей документ був оновлений і набув чинності 30 травня 2019 року на 15-річний період [4, с. 15].

Це дозволило отримати потужні гарантії безпеки, найсучасніше західне озброєння і постійну військову присутність союзників. Про високий

рівень відносин і довіри свідчить те, що у квітні 2019 року США розмістили на авіабазі Аль-Зафра під Абу-Дабі винищувачі F-35A Lightning II. Це перше таке розміщення цих літаків у регіоні Близького Сходу [5].

Події «арабської весни» стали початком третього етапу розвитку стратегії зовнішньої політики ОАЕ. Саме з 2011 р. МЗС ОАЕ стало розробляти і публікувати свої трирічні зовнішньополітичні стратегії. Арабський та ширший ісламський світ залишаються і залишаться у майбутньому пріоритетом для зовнішньої політики ОАЕ з огляду на географічний та культурний чинники. Проте, не зважаючи на потужні регіональні виклики, саме на цьому етапі чітко проявився глобальний вимір зовнішньої політики Еміратів. Саме під час «Арабської весни» ОАЕ перетворилися на вираженого регіонального лідера і почали робити проєкцію своєї зовнішньої політики на глобальний порядок денний.

На попередніх етапах ОАЕ позиціонували себе частиною арабського світу. Зараз створюється імідж успішної сучасної держави, такої зразкової державної моделі, де завдяки максимально толерантному середовищу мирно проживають та ефективно працюють десятки різних націй. Така позиція відповідального члена міжнародної спільноти дозволяє Еміратам вийти за межі арабської «умми» і мати більшу зовнішньополітичну свободу, яка відкриває якісно нові можливості. Зокрема таке позиціонування і концентрація на економічних/технологічних аспектах співпраці підготувало базу для того, щоб Авраамові угоди стали новою реальністю Близького Сходу. Так, коментуючи перший в історії двосторонніх відносин візит Президента Ізраїлю Іцхака Герцога до ОАЕ, Дипломатичний радник Президента ОАЕ Анвар Гаргаш зазначив, що «основний напрямок наших двосторонніх відносин з різними країнами світу базується на нашій оцінці економічних, технологічних та наукових пріоритетів для Еміратів» [6].

У стратегії МЗС ОАЕ на період 2017–2021 рр. уперше серед стратегічних цілей визначається «активна глобальна відповідальність» [7]. Засобом реалізації цієї стратегії обраний відчутний позитивний вплив на глобальний порядок денний розвитку шляхом роботи з регіональними та міжнародними партнерами для досягнення взаємних інтересів.

Оголошені вищим керівництвом держави на наступний 50-річний період 10 основних принципів розвитку ОАЕ [8] дозволяють прогнозувати, що Емірати продовжать сформовану упродовж останніх десяти років стратегію зовнішньої політики регіонального лідера з вираженими глобальними амбіціями. Зокрема, про це безпосередньо йдеться у другому принципі (повна концентрація на розбудові найкращої та найактивнішої економіки у світі) та шостому (зміцнення глобального

іміджу Еміратів є національним завданням всіх організацій). Зовнішня політика країни проголошена інструментом на службі вищих національних інтересів. Це кардинально відрізняється від «перемоги арабських та ісламських інтересів і проблем», як до сих зазначено у Конституції.

Еміратська політика позбавилася ідеології, мілітаризації, стагнації і непримиренності. Прийняття Еміратами конкурентної та вільної економічної моделі викликало необхідність заснування та розширення міжнародних відносин на основі інтересів [3, с. 108]. І це створило сприятливі умови для подальшого розвитку двосторонніх відносин ОАЕ з країнами Східної Європи, зокрема з Україною.

Політичний діалог Україна-ОАЕ. За майже 30 років від часу встановлення дипломатичних відносин між Україною та ОАЕ (15 жовтня 1992 р.) організовані десятки візитів і двосторонніх заходів. Однак переважна їх більшість і найбільш важливі події відбулися протягом останнього десятиліття, тобто під час третього етапу розвитку стратегії зовнішньої політики ОАЕ.

Враховуючи особливості державного устрою ОАЕ і виключне значення прямого діалогу з еміратським керівництвом для розвитку двосторонніх відносин, найбільша увага має приділятися активізації політичного діалогу на вищому рівні. У першу чергу, мова йде про Спадкоємного принца Абу-Дабі Мухаммада бін Заїда Аль Нагаяна. Саме він є фактичним лідером і керівником країни. Мухаммад бін Заїд є безперечним лідером в Абу-Дабі та ОАЕ [9, с. 7]. Під час організації візитів основний акцент робиться на переговорах і домовленостях зі Спадкоємним принцом Абу-Дабі.

Як зазначає Гвідо Штейнберг, сьогодні Емірати є більш важливою країною, тому що впливають на політичну ситуацію у більшій кількості країн та мають вплив на більшу кількість конфліктів, ніж до 2011 року. У першу чергу, мова йде про роль ОАЕ у розвитку ситуації у країнах РСАДПЗ, Ємені, Сомалі, Еритреї, Ефіопії, Судані, Єгипті та Лівії. Потрібно також враховувати позицію ОАЕ у відносинах з Іраном, а також вплив Абу-Дабі на адміністрацію Трампа [9, с. 34].

З 1992 року відбулося 6 візитів Президента України до Еміратів: у 2003, 2009, 2012, 2015, 2017 та 2021 рр. Контакти на вищому рівні були інтенсивними, щоправда, ініціативою тут володіла українська сторона.

Щоб продемонструвати налаштованість України до подальшого розвитку всебічної співпраці з ОАЕ, а також покращити консульське обслуговування українців, 5 квітня 2012 р. відбулося розширення української дипломатичної присутності в Еміратах завдяки відкриттю Консульства України в м. Дубай [10].

За критерієм важливості досягнутих результатів варто виділити робочий візит Президента

України Петра Порошенка до ОАЕ 1–2 листопада 2017 року. Під час цього візиту був підписаний Меморандум про взаєморозуміння між Кабінетом Міністрів України та Урядом Об'єднаних Арабських Еміратів про взаємне скасування візових вимог [11]. Підписання цього документу відкрило шлях для безвізових подорожей громадян двох країн. Ця нова сторінка у відносинах значно спростила та активізувала бізнесову і туристичну діяльність.

Ще більш важливим для активізації співпраці став офіційний візит Президента України Володимира Зеленського до ОАЕ 13–15 лютого 2021 р. У рамках візиту він провів переговори зі Спадкоємним принцом Абу-Дабі, заступником Верховного головнокомандувача Збройних сил ОАЕ шейхом Мухаммадом бін Заїдом Аль Нагаяном та Віцепрезидентом, Прем'єр-міністром ОАЕ, міністром оборони, правителем емірату Дубай шейхом Мухаммадом бін Рашидом Аль Мактумом. Підписані понад 10 двосторонніх угод і меморандумів [12]. Варто виділити такі: Угода про співпрацю у сфері боротьби зі злочинністю та тероризмом, Меморандум про взаєморозуміння про взаємне визнання та обмін посвідчень водія, Меморандум про взаєморозуміння у галузі продовольчої безпеки, а також Угода про співпрацю між ДК «Укроборонпром», ДК «Укрспецекспорт» та холдингом «EDGE Group» про розширення ВТС і реалізацію спільних проектів. Іншим важливим досягненням стало формування Українсько-еміратської координаційної ради, яка опікується і контролює реалізацію домовленостей у всіх сферах.

Після 2011 року політичний діалог перестав бути фактично одностороннім. Еміратські посадовці почали регулярно відвідувати Київ і саме це є найкращим показником змін у відносинах з Україною, які проявилися на третьому етапі розвитку стратегії зовнішньої політики ОАЕ.

До 2011 року єдиним помітним заходом став візит у 2010 році Голови офісу Спадкоємного принца Абу Дабі, Керуючого директора Інвестиційної адміністрації Абу Дабі (ADIA) Хамеда бін Заїда Аль Нагаяна. Під час візиту еміратський посадовець був прийнятий Президентом України. Відбулися зустрічі шейха Х.З.Аль Нагаяна з Прем'єр-міністром України, Міністром закордонних справ України, Міністром палива та енергетики України [13].

Міністр закордонних справ ОАЕ Абдулла бін Заїд Аль Нагаян уперше в історії двосторонніх відносин 18–19 травня 2011 р. здійснив офіційний візит в Україну. Під час переговорів з Президентом України була відзначена необхідність розбудови партнерських відносин між двома країнами, а також українсько-еміратських політичних контактів високого рівня. Знаковою стала заява еміратського міністра про намір відкриття найближчим часом у Києві Посольства ОАЕ [14]. Посольство Об'єднаних Арабських Еміратів в Україні відкрило свої двері

у вересні 2013 року [15], тобто через 21 рік після встановлення дипломатичних відносин.

Іншим важливим заходом став візит 16-17 серпня 2018 р. Державного Міністра закордонних справ ОАЕ Анвара Гаргаша до України. Еміратський посадовець відзначив помітний розвиток економічних відносин між ОАЕ та Україною, підкресливши, що зростання товарообігу відбулося, головним чином, завдяки збільшенню українського імпорту мінералів та сільськогосподарських товарів і росту реекспорту з ОАЕ в Україну [16]. Він окреслив широкі можливості для співпраці у сфері технологій, наукових досліджень, інноваційних промислових технологій і закликав український бізнес більш активно використовувати інвестиційні можливості ОАЕ.

Окремі зусилля були спрямовані на розвиток міжпарламентського діалогу. У складі Верховної Ради України діє депутатська група з міжпарламентських зв'язків з ОАЕ, до якої входить 107 Народних депутатів України. Кількість членів групи говорить про надзвичайно високу увагу до розвитку відносин з Еміратами. Для порівняння депутатська група ВРУ з міжпарламентських зв'язків із Саудівською Аравією налічує 22 депутати, з Катаром – 16, з Кувейтом – 7, з Бахрейном – 6, з Оманом така група не була створена [17].

У складі Федеральної національної ради ОАЕ 17 скликання також була створена група міжпарламентської дружби з Україною кількістю 6 депутатів на чолі з Сарою Мухаммад Фалаяназ. У березні 2021 р. відбулося перше засідання депутатських груп Верховної Ради України та Федеральної національної ради ОАЕ [18].

Торговельно-економічні відносини. Торговельно-економічний напрямок має особливе значення для ОАЕ. Саме економіка є одним з визначальних критеріїв ефективності та напрямків розвитку зовнішньої політики Еміратів. Подібні «маневри» еміратської дипломатії часто призводять до неправильного розуміння зовнішньої політики ОАЕ, але, за визнанням президентки Еміратського політичного центру Ібтісам Аль-Кетбі, така стратегія дозволяє економіці та політиці йти поруч, що робить підхід ОАЕ до міжнародних відносин реалістичним [19].

У рамках зміцнення економічної складової відносин між Україною та ОАЕ, насамперед, потрібно виділити запуск роботи Міжурядової комісії з питань торговельно-економічного співробітництва. Цей механізм дає можливість належно координувати та на регулярній основі переглядати увесь порядок денний торговельно-економічних відносин, а також ефективно вирішувати проблемні питання. Створення комісії було передбачено положеннями Угоди між Урядом України та Урядом ОАЕ про економічне, торговельне і технічне співробітництво, яка набула чинності ще у квітні 1995 року [20]. При

цьому перше установче засідання комісії відбулося у Києві 17-19 травня 2011 р. під головуванням міністрів закордонних справ України та ОАЕ. У ході роботи Комісії були обговорені та визначені основні напрямки подальшої співпраці, а також механізми активізації торговельно-економічного співробітництва. Друге засідання комісії пройшло 7-8 жовтня 2012 р. в м. Абу-Дабі, третє – 16–17 серпня 2018 р. у м. Київ.

Підкреслимо, що запуск роботи комісії відбувся через 16 років після підписання відповідної угоди у період третього етапу розвитку стратегії зовнішньої політики ОАЕ.

У 2021 р. над економізацією відносин активно працювала Українсько-еміратська координаційна рада, створена за результатами візиту Президента України в ОАЕ. Вже через 10 днів після зазначеного візиту відбулося її перше засідання. Основними напрямками взаємодії визначені продовольча безпека, інвестиційне, військово-технічне співробітництво, співпраця у сфері кредитування, ІТ та кібербезпеки. Голова еміратської частини Українсько-еміратської координаційної ради, Міністр з питань кліматичних змін та екології ОАЕ Мар'ям Аль-Мхейрі наголосила, що мета полягає у тому, щоб у 10 разів збільшити рівень ненафтової торгівлі між країнами, тобто з 806 мільйонів до 8 мільярдів доларів США [21]. Українську частину ради очолює керівник Офісу Президента України Андрій Єрмак, що підкреслює високий пріоритет відносин з ОАЕ для України.

Упродовж 2021 р. М. Аль-Мхейрі тричі відвідала Україну для проведення переговорів з українською стороною і участі у міжнародних заходах. Така інтенсивність свідчить про зацікавленість ОАЕ у поглибленні торговельно-економічних відносин і виведенні їх на новий рівень.

Вона відвідала Міжнародну спеціалізовану виставку «Зброя та безпека 2021», яка 15–18 червня 2021 р. проходила у Києві, і провела переговори з Віцепрем'єр-міністром України – Міністром з питань стратегічних галузей промисловості України Олегом Уруським [22]. У рамках виставки еміратську делегацію ознайомили з новітніми зразками української військової техніки та озброєння. Під час переговорів з О. Уруським були обговорені поточний стан військово-технічної співпраці та перспективи подальшої взаємодії у сфері виробництва та використання безпілотних систем, ракетобудування, високоточного озброєння, бронетанкової галузі та інші напрямки.

За кілька місяців М. Аль-Мхейрі взяла участь у Міжнародному оборонному інвестиційному форумі, який 12 серпня 2021 р. проходив у Києві, і провела чергові переговори з О. Уруським [23]. Були обговорені напрями співробітництва, зокрема у авіаційній та космічній галузі, які становлять обопільний інтерес.

У вересні 2021 р. голова еміратської частини Українсько-еміратської координаційної ради перебувала в Україні з метою активізації агропромислового блоку відносин. Під час переговорів з Міністром аграрної політики та продовольства України Романом Лещенком були обговорені питання щодо основних аспектів залучення інвестицій та реалізації інвестиційних проектів в аграрний сектор України [24].

За даними Посольства України в ОАЕ, найбільшу частку співробітництва між Україною та ОАЕ в економічному вимірі на сьогодні займає торгівля агропромисловою (понад 50%) і металургійною (близько 30%) продукцією [25]. У таблицях 1 і 2 наведені кількісні показники торгівлі товарами та послугами між Україною та ОАЕ у період 2015–2020 рр. Як видно зі статистики, відбувається поступове зростання товарообігу. За результатами 2021 р. був встановлений рекорд за обсягом торгівлі товарами і послугами між Україною та ОАЕ, який уперше за історію двосторонніх відносин сягнув 1 млрд 147 млн дол. США [26]. Російська збройна агресія однозначно вплине на цю позитивну динаміку і її доведеться відновлювати. Для більш швидкого зростання номенклатура товарів має розширюватися за рахунок продукції з високою доданою вартістю.

У цьому контексті значні сподівання покладаються на військово-технічну співпрацю, здатну розширити товарообіг сучасною високотехнологічною продукцією. Під час візиту Президента України до ОАЕ у 2021 році Державний концерн «Укроборонпром», Державна компанія «Укрспецекспорт» і еміратський холдинг «EDGE Group» підписали тристоронню угоду про співпрацю, яка передбачає інвестиції на понад 1 млрд дол. США [27]. За сло-

вами виконавчого директора «EDGE Group» Фейсала Аль-Баннаї, еміратська сторона у захваті від можливостей ОАЕ та України від військових і технічних можливостей один одного.

Говорячи про інвестиції, то Україна і ОАЕ вже отримали успішний досвід масштабного інвестиційного партнерства. У червні 2020 р. один з найбільших у світі операторів портів еміратська компанія DP World викупила контрольний пакет акцій (51%) контейнерного терміналу ТІС у порту «Південний» в Одеській області [28]. За словами виконавчого директора DP World Султана бін Сулаєма, купівля контейнерного терміналу ТІС відкрила можливість для роботи на дуже привабливому українському ринку. Для України це також гарна можливість приєднатися до глобальної сучасної логістичної мережі, якою управляє DP World у 54 країнах світу. Зокрема у регіоні Чорного моря еміратці утворили мережу з трьох терміналів в Україні, Туреччині та Румунії, що дає можливість посилення регіональних ланцюгів поставок.

Фактор агресії Російської Федерації. Початок збройної агресії з боку Російської Федерації проти України у 2014 році відчутно вплинув на порядок денний двосторонніх відносин між Україною та ОАЕ. Втім, сучасний етап розвитку стратегії зовнішньої політики ОАЕ і здатність еміратської дипломатії до швидкої адаптації дозволяли з мінімальними втратами для українсько-еміратських відносин проходити цей складний етап. Цьому також сприяла концентрація Еміратів на економіці та питаннях розвитку, уникаючи гострих політичних розбіжностей, але при цьому враховуючи, а не ігноруючи позицію міжнародної спільноти щодо російської агресії та її наслідків.

Таблиця 1

Зовнішня торгівля товарами Україна-ОАЕ (млн дол. США)

Показники	Рік						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Товарообіг	359,4	341	444	565,3	606,6	500	616,2
Експорт	301,8	277,6	384,6	486,1	526,1	439,1	530,8
Імпорт	57,6	63,4	59,4	79,2	80,5	60,9	85,4
Сальдо	244,2	214,2	325,2	406,9	445,6	378,2	445,4

Таблиця 2

Зовнішня торгівля послугами Україна-ОАЕ (млн. дол. США)

Показники	Рік						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Обсяг торгівлі	294	269	334,7	394,3	458,7	400,4	531,4
Експорт	204,7	170	216,6	255	346,6	324,5	406,9
Імпорт	89,3	99	118,1	139,3	112,1	75,9	124,5
Сальдо	115,4	71	98,5	115,7	234,5	248,6	282,4

ОАЕ свідомо не взяли участь у голосуванні за ключову для Києва резолюцію ГА ООН «Територіальна цілісність України» № 262 від 27.03.2014 р. [29]. Однак Емірати чітко та однозначно не підтримують і Росію в її агресії проти України. Навіть започаткування стратегічного партнерства з РФ [30] не змусило ОАЕ визнати спробу анексії Криму чи підтримати інші наслідки агресивної політики Москви по відношенню до України.

Офіційна позиція ОАЕ полягала у заклику до діалогу і вирішенні питань шляхом переговорів. Як зазначила Постійний представник ОАЕ при ООН Лана Нусейбе 31 січня 2022 р. під час засідання РБ ООН, присвяченого ситуації уздовж російсько-українського кордону, конфлікт вимагає серйозного діалогу у рамках існуючих механізмів, вказуючи при цьому на принципи суверенітету, територіальної цілісності і добросусідства як незамінні елементи підтримки міжнародного миру та безпеки [31].

ОАЕ мають територіальний спір з Іраном навколо трьох островів у Перській затоці, який тягнеться з моменту заснування держави у 1971 р. і поки що не має чіткої перспективи вирішення. Розуміючи на власному досвіді складність і можливу тривалість російсько-українського конфлікту, ОАЕ вважають недоцільною підтримку на цьому етапі однієї зі сторін.

Позиція Еміратів дозволяла їм активно та повноцінно розвивати відносини з Україною одночасно з розвитком відносин з РФ. ОАЕ мають абсолютно чіткі прагматичні інтереси у співробітництві з Києвом. Враховуючи 10 основних принципів розвитку ОАЕ на наступні 50 років, можна констатувати, що продовження співпраці з Україною відповідає вищим національним інтересам Еміратів і зовнішня політика країни виробила для цього відповідну позицію.

Ситуація змінилася після 24 лютого 2022 року, коли РФ розпочала повномасштабну військову агресію проти України. Офіційна позиція ОАЕ щодо російської агресії поки що залишається неоднозначною. Вище еміратське керівництво уникає чітких заяв і коментарів, не називає РФ агресором, а події в Україні агресією.

Непостійне членство у Раді безпеки ООН підштовхує ОАЕ до вироблення позиції, однак вона все рівно поки що не є однозначною. Під час голосування 25 лютого 2022 р. за резолюцію РБ ООН щодо реагування на акт збройної агресії РФ проти України ОАЕ утрималися [32]. Постійний представник ОАЕ при ООН Лана Нусейбе під час виступу уникала слів «агресія», «війна», вживаючи формулювання «серйозний розвиток подій в Україні, який підриває регіональну та світову безпеку і мир». Тобто ОАЕ цілеспрямовано не вживають термін «агресія» по відношенню до РФ, пояснюючи це необхідністю зберігання шляхів для діалогу і дипломатії, а свою позицію пояснили тим, що «результати голосування були заздалегідь зрозумілими».

Під тиском переважаючої більшості голосів міжнародної спільноти і для уникнення негативних наслідків для іміджу країни ОАЕ 2 березня 2022 р. підтримали резолюцію ГА ООН «Агресія проти України». Водночас у виступі Постійний представник ОАЕ при ООН Лана Нусейбе охарактеризувала агресію проти України як «конфлікт в Україні» [33]. Емірати наголошують, що шляхи для діалогу мають залишатися відкритими і взагалі жодного разу не згадають РФ у виступі.

Не займаючи чітку політичну позицію і нейтрально закликаючи до діалогу та дипломатичного рішення, ОАЕ роблять акцент на гуманітарній складовій агресії. Емірати мають надзвичайно розвинутий механізм гуманітарної допомоги і широко використовують його як інструмент зовнішньої політики. Емірати виділили 30 тон гуманітарної допомоги [34] та 5 млн дол. США [35].

У гуманітарному контексті ОАЕ 4 березня 2022 р. підтримали резолюцію Ради ООН з прав людини, яка засудила порушення прав людини під час агресії РФ проти України та створює комісію з їхнього розслідування [36]. Водночас під час засідання РБ ООН щодо гуманітарної ситуації в Україні 7 березня 2022 р. Постійний представник ОАЕ при ООН Лана Нусейбе вкотре назвала агресію проти України «кризою» і закликала до термінового пошуку «реалістичних ініціатив, які можуть сприяти розбудові довіри між сторонами конфлікту». РФ або її дії у виступі не згадуються [37].

Позиція ОАЕ пояснюється спробою використати російську агресію проти України для врегулювання складних питань у відносинах з США, зокрема відновлення іранської ядерної програми та архітектури безпеки на Близькому Сході. Як зазначає Мухаммад Бархума, правила та норми відносин країн РСАДПЗ та США в епоху «нової холодної війни» ще не сформовані [38]. Узгодження цих правил і норм вже було на часі, а російська агресія надала можливість прискорити цей процес. Саме тому сьогодні проходять інтенсивні консультації між ОАЕ та США на всіх рівнях, від результатів яких буде значною мірою залежати політична позиція Еміратів по відношенню до подій в Україні.

ОАЕ занепокоєні «туманністю» позиції США по відношенню до іранської загрози. Еміратське керівництво не влаштовує намір американської сторони «управляти загрозами» замість їх остаточного вирішення. Тому ОАЕ прагнуть отримати гарантії формулювання нової стратегії безпеки для Близького Сходу.

За визнанням посла ОАЕ в США Юсефа Аль-Утейби, відносини його країни з США сьогодні проходять стрес-тест, однак він упевнений, що після цього вони стануть краще. «Це як будь-які відносини. У них є сильні дні, коли відносини дуже здорові, і дні, коли відносини під питанням», – відзначив дипломат [39].

Висновки. З 2011 р. відбувся стрімкий розвиток політичного діалогу на вищому рівні між Україною та ОАЕ. Відбувався регулярний обмін візитами. Активізована робота механізму Міжурядової комісії з питань торговельно-економічного співробітництва. Відбувалося поступове зростання обсягів торгівлі товарами та послугами, збільшення інвестиційних потоків. Паралельно працює Українсько-еміратська координаційна рада.

Ця активна фаза розвитку двосторонніх українсько-еміратських відносин співпадає з початком третього етапу розвитку стратегії зовнішньої політики ОАЕ. Порівняння з попереднім етапом дає підстави стверджувати, що сучасна зовнішньополітична еміратська стратегія має цілком позитивний вплив на усебічну співпрацю з Україною.

Цьому також сприяє той факт, що на сучасному етапі ОАЕ проявляють високу концентрацію на торговельно-економічній складовій та співпраці у галузі високих технологій, що пояснюється стратегією по розбудові найкращої економіки у світі. Задля реалізації економічних планів зовнішня політика Еміратів готова демонструвати зовнішньополітичну гнучкість і вдаватися до швидких маневрів, які пояснюються чистим прагматизмом і національними інтересами.

Прикладом прагматизму і пріоритетності розвитку торговельно-економічних відносин стала позиція ОАЕ по відношенню до російсько-українського конфлікту. Після 2014 року Емірати продовжили активний розвиток двосторонніх відносин з Україною. Про сталість і наявність у Еміратів планів довгострокового партнерства свідчили конкретні приклади інвестицій в інфраструктуру (DP World) та співпраця у галузі BTC (еміратський холдинг EDGE Group).

Сучасна стратегія зовнішньої політики Еміратів відповідає інтересам України, яка розглядає ОАЕ як одного з найбільш перспективних партнерів на Близькому Сході і зацікавлена у поглибленні всебічного партнерства з цією країною особливо на фоні конфлікту з РФ, коли українські товари потребують нових ринків. І Емірати готові надавати ці ринки, заявляючи про намір збільшити нафтовий товарообіг у 10 разів.

Після початку широкомасштабної агресії РФ проти України 24 лютого 2022 р. позиція ОАЕ по відношенню до російської агресії перебуває у стадії формування і не може вважатися остаточною. Агресія РФ проти України активізувала проблемні моменти у відносинах між США та ОАЕ. Оскільки російська агресія має глобальний вплив і питання енергетики та продовольства є одними з ключових у цьому протистоянні, то Емірати отримали шанс для налагодження та оновлення відносин з Вашингтоном. Найбільш гострим питанням порядку денного залишається Іран, іранська ядерна програма та нова архітектура безпеки на Близькому Сході.

З огляду на це у подальших дослідженнях варто сконцентрувати увагу на розвитку відносин між ОАЕ та США, оскільки це може мати прямий вплив на позицію Еміратів по відношенню до російської загрози, а також, враховуючи важливість для ОАЕ економічної складової сконцентрувати увагу саме на аспектах торговельно-економічної, інвестиційної, військово-технічної співпраці, від яких значною мірою залежить рівень і ступінь зацікавленості Еміратів у двосторонніх відносинах з Україною.

ЛІТЕРАТУРА:

1. شوح بيل او تاسار دلل تارامال زكفرم: يبظوبأ. سسؤملا دي از. 2018. ص. 117-118.
2. Конституція ОАЕ. URL: <https://uaecabinet.ae/en/the-constitution> (дата звернення: 15.01.2022).
3. Al-Ketbi E. 2021. The UAE Power-Building Model and Foreign Policy Shifts. Emirates Policy Center: Abu Dhabi, 2021. P. 38, 108.
4. Katzman K. The United Arab Emirates (UAE): Issues for U.S. Policy. Congressional Research Service; Washington, DC, 2021. P. 15.
5. US Air Force sends next generation fighter jets to UAE. The National. URL: <https://www.thenationalnews.com/uae/us-air-force-sends-next-generation-fighter-jets-to-uae-1.849993> (дата звернення: 17.04.2021).
6. Anwar Gargash. Twitter. 2022. URL: <https://twitter.com/AnwarGargash/status/1487836295401553924> (дата звернення: 01.02.2022).
7. Strategy of the Ministry of Foreign Affairs 2017–2021. Official site of the Ministry of foreign affairs & international cooperation of the UAE. URL: <https://www.mofaic.gov.ae/en/the-ministry/the-strategy> (дата звернення: 15.12.2021).
8. نب دحمو دشار نب دحم ادمتخاو قلدل س يئر اهب هجو. قلود. نيسمخلا عيراشم دادخا يف اهب داشرتسالا متو دي از ينورتكفل ال عقوملا. ماو قلكو. «نيسمخلا يدابم» قلدت تارامال <http://wam.ae/ar/details/1395302966846> (дата звернення: 10.10.2021).
8. За вказівкою президента держави і при затвердженні Мухаммада бін Рашида і Мухаммада бін Заїда проводилася підготовка проєктів «50». ОАЕ запускають «Принципи п'ятдесяти». Інформаційне агентство WAM. URL: <http://wam.ae/ar/details/1395302966846> (дата звернення: 10.10.2021).
9. Steinberg G. Regional Power United Arab Emirates. German Institute for International and Security Affairs. URL: <https://www.swp-berlin.org/10.18449/2020RP10/> (дата звернення: 10.12.2021).
10. Консульство. Консульство України в Дубаї. URL: <https://dubai.mfa.gov.ua/posolstvo> (дата звернення: 01.12.2021).
11. Меморандум про взаєморозуміння між Кабінетом Міністрів України та Урядом Об'єднаних Арабських Еміратів про взаємне скасування візових вимог. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/784_002-17#Text (дата звернення: 02.12.2021).
12. During the visit of the President of Ukraine to the UAE, a number of bilateral documents were signed. Official website of the President of Ukraine. URL:

<https://www.president.gov.ua/en/news/pid-chas-vizitu-prezidenta-ukrayini-do-oae-pidpisano-nizku-d-66521> (дата звернення: 02.12.2021).

13. Political relations between Ukraine and the UAE. Embassy of Ukraine in the United Arab Emirates. URL: <https://uae.mfa.gov.ua/en/partnership/510-politichni-vidnosini-mizh-ukrajinoju-ta-oaje> (дата звернення: 10.12.2021).

14. Офіційний візит в Україну Міністра закордонних справ Об'єднаних Арабських Еміратів (ОАЕ) Абдулли бін Заїда Аль Нагаяна. Міністерство закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua/news/480-oficijnij-vizit-v-ukrajinu-ministra-zakordonnih-sprav-objednanih-arabsykih-jemirativ-oaje-abdulli-bin-zajida-aly-nagajana> (дата звернення: 20.12.2021).

15. UAE Embassy in Kyiv. Ministry of foreign affairs & international cooperation of the UAE. URL: <https://www.mofaic.gov.ae/en/Missions/Kiev/The-Embassy/About-the-Embassy> (дата звернення: 10.01.2022).

16. Gargash chairs third session of UAE-Ukraine Joint Committee. WAM. URL: <http://wam.ae/en/details/1395302704163> (дата звернення: 13.01.2022).

17. Депутатські групи Верховної Ради України з міжпарламентських зв'язків із зарубіжними країнами. Верховна Рада України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/mpz2/organizations.dep_groups (дата звернення: 21.12.2021).

18. دقعت فيناركوألا فيتارامإلا فيناملربلا ققاصلا فنجل ينورتكفلإل عقوملا ماو قلكو لوالا يضارتغال اواعمتجا <http://wam.ae/ar/details/1395302917603>. (дата звернення: 10.02.2022).

18. Парламентський комітет дружби України та ОАЕ проводить перше віртуальне засідання. Інформаційне агентство WAM. URL: <http://wam.ae/ar/details/1395302917603> (дата звернення: 10.02.2022).

19. Why is UAE foreign policy so often misunderstood? The National. URL: <https://www.thenationalnews.com/opinion/comment/2021/11/11/why-is-uae-foreign-policy-so-often-misunderstood/> (дата звернення: 03.11.2021).

20. Довідка щодо діяльності Міжурядової українсько-еміратської комісії з питань торговельно-економічного співробітництва. Міністерство економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=fdcde568-5e33-4d40-a519-1ff06d9bb259&title=Oae> (дата звернення: 09.10.2021).

21. We expect an increase in the presence of Emirati companies in Ukraine – Andriy Yermak at the meeting of the Ukrainian-Emirati Coordination Council. Official website of the President of Ukraine. URL: <https://www.president.gov.ua/en/news/rozrahovuyemo-na-zrostannya-prisutnosti-emiratskih-kompanij-66793> (дата звернення: 13.10.2021).

22. Олег Уруський провів офіційну зустріч з делегацією Об'єднаних Арабських Еміратів. Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України. URL: <https://msp.gov.ua/news/oleg-uruskij-proviv-oficijnu-zustrich-z-delegacijeyu-obyednanih-arabskih-emirativ> (дата звернення: 13.10.2021).

23. Олег Уруський: «Найближчим часом діалог між Україною та ОАЕ має завершитися конкретними результатами». Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України. URL: <https://msp.gov.ua/news/oleg-uruskij-najblizhchim-chasom-dialog-mizh-ukrayinoju-ta-oae-maye-zavershitisya-konkretnimi-rezultatami> (дата звернення: 13.10.2021).

24. Roman Leshchenko has conducted a meeting with the Government Delegation of the United Arab Emirates on investing in Ukraine. Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine. URL: <https://minagro.gov.ua/en/news/roman-leshchenko-has-conducted-meeting-government-delegation-united-arab-emirates-investing-ukraine> (дата звернення: 10.01.2022).

25. Trade and economic relations between Ukraine and the UAE. Embassy of Ukraine in the United Arab Emirates. URL: <https://uae.mfa.gov.ua/en/partnership/economic-cooperation-ukraine-uae/512-trade> (дата звернення: 11.01.2022).

26. Державна служба статистики України. Економічна статистика / Зовнішньоекономічна діяльність. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 27.03.2022).

27. UAE's EDGE Group signs tri-party defence agreement with Ukraine's UKROBORONPROM and UKRSPECEXP. EDGE Group. URL: <https://edgegroup.ae/news/573> (дата звернення: 10.10.2021).

28. DP World Successfully Concludes Acquisition of TIS Container Terminal, Ukraine. DP World. URL: <https://www.dpworld.com/news/releases/dp-world-successfully-concludes-acquisition-of-tis-container-terminal-ukraine/> (дата звернення: 14.12.2021).

29. Territorial integrity of Ukraine: resolution / adopted by the General Assembly. United Nations Digital Library. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/767565?ln=en> (дата звернення: 16.12.2021).

30. Russia, UAE sign partnership deal, aim for stability in oil markets. Reuters. URL: <https://www.reuters.com/article/us-russia-emirates-declaration-idUSKCN1X54G> (дата звернення: 16.12.2021).

31. Situation along Russian Federation-Ukraine Border Can Only Be Resolved through Diplomacy, Political Affairs Chief Tells Security Council. United Nations. URL: <https://www.un.org/press/en/2022/sc14783.doc.htm> (дата звернення: 10.02.2022).

32. United Nations. Meetings coverage and press releases. URL: <https://www.un.org/press/en/2022/sc14808.doc.htm>. (дата звернення: 26.02.2022).

33. UAE explanation of vote at the UN General Assembly emergency special session on Ukraine. Permanent Mission of the United Arab Emirates to the United Nations. URL: <https://uaeun.org/statement/uae-unga-eov-2march2022/> (дата звернення: 10.03.2022).

34. تادامإلا نم انط 30 لمحت قريئ لسرت تارامإلا قلود و قجراخلا قرازو ايناركوأى لىل قلاجعلا فيثاغالا و فيبطل و ينورتكفلإل عقوملا يلودلا نواعتلا <https://www.mofaic.gov.ae/ar-ae/mediahub/news/2022/3/7/07-03-2022-uae-ukraine>. (дата звернення: 10.03.2022).

34. ОАЕ відправляють в Україну літак з 30 тонами невідкладної медичної та гуманітарної допомоги. Міністерство закордонних справ та міжнародного співробітництва ОАЕ. URL: <https://www.mofaic.gov.ae/ar-ae/mediahub/news/2022/3/7/07-03-2022-uae-ukraine> (дата звернення: 10.03.2022).

35. ايناركوألا فيثاغالا تاداعاسم ميديقت نلعت تارامإلا قلود يلودلا نواعتلا و قجراخلا قرازو يكيرمأ رالود نييالم 5 يلودلا نواعتلا ينورتكفلإل عقوملا <https://www.mofaic.gov.ae/ar-ae/mediahub/news/2022/3/2/02-03-2022-uae-ukraine> (дата звернення: 10.03.2022).

35. ОАЕ оголосили про надання Україні допомоги в розмірі 5 мільйонів доларів. Міністерство

закордонних справ та міжнародного співробітництва ОАЕ. URL: <https://www.mofaic.gov.ae/ar-ae/mediahub/news/2022/3/2/02-03-2022-uae-ukraine> (дата звернення: 10.03.2022).

36. MORNING – Human Rights Council Establishes an Independent International Commission of Inquiry to Investigate All Alleged Violations of Human Rights in the Context of the Russian Federation's Aggression against Ukraine. UN Geneva. URL: <https://www.ungeneva.org/en/news-media/meeting-summary/2022/03/morning-human-rights-council-establishes-independent> (дата звернення: 15.03.2022).

37. UAE statement at the UN Security Council meeting on the humanitarian situation in Ukraine. Permanent Mission of the United Arab Emirates to the United Nations. URL: <https://uaeun.org/statement/uae-unsc-ukraine-7mar22/> (дата звернення: 15.03.2022).

38. «صرف تفتان» نوكت له: فيناركوآلآ تمزآلآ فينورتكفلإلآ عقوملآ بتاساي سلل تارامإلآ زكرم؟ جيلخلآ لودل <https://epc.ae/ar/details/featured/alazma-al-uwkrania-hal-takun-nafidhat-furas-astiratijia-lidual-alkhalij> (дата звернення: 27.03.2022)

38. Українська криза: чи це стратегічне «вікно можливостей» для країн Перської затоки? Еміратський центр політики. URL: <https://epc.ae/ar/details/featured/alazma-al-uwkrania-hal-takun-nafidhat-furas-astiratijia-lidual-alkhalij> (дата звернення: 27.03.2022)

39. U.S. ties with Gulf partner UAE are being tested, envoy says. Reuters. URL: <https://www.reuters.com/world/middle-east/ties-between-uae-united-states-undergoing-stress-test-uae-envoy-says-2022-03-03/> (дата звернення: 15.03.2022).

REFERENCES:

1. شوحبل او تاسا اردلل تارامإلآ زكرم: بيظوبأ سسؤملا دياز 117–118. ص. 2018، فيناركوآلآ تمزآلآ فينورتكفلإلآ لودل. [in Arabic].

2. Constitution of the UAE. 2013. The Cabinet of the United Arab Emirates. Retrieved from: <https://uaecabinet.ae/en/the-constitution> (data zvernennia: 15.01.2022). [in English].

3. Al-Ketbi E. 2021. The UAE Power-Building Model and Foreign Policy Shifts. Emirates Policy Center: Abu Dhabi, 2021. P. 38.

4. Katzman K. 2021. The United Arab Emirates (UAE): Issues for U.S. Policy. Congressional Research Service; Washington, DC, 2021. P. 15. [in English].

5. US Air Force sends next generation fighter jets to UAE. 2019. The National. Retrieved from: <https://www.thenationalnews.com/uae/us-air-force-sends-next-generation-fighter-jets-to-uae-1.849993> (data zvernennia: 17.04.2021). [in English].

6. Anwar Gargash. Twitter. 2022. Retrieved from: <https://twitter.com/AnwarGargash/status/1487836295401553924> (data zvernennia: 01.02.2022). [in Arabic].

7. Strategy of the Ministry of Foreign Affairs 2017-2021. Official site of the Ministry of foreign affairs & international cooperation of the UAE. Retrieved from: <https://www.mofaic.gov.ae/en/the-ministry/the-strategy> (data zvernennia: 15.12.2021). [in English].

8. دياز نب دمحمو دشار نب دمحم ادمتعاو فلودلا سيوي اهب هجو تارامإلآ فلود. نيسمخلآ غيراشم دادعإ يف اهب داشرتسالآ متو فينورتكفلإلآ عقوملآ ماو فلآكو. «نيسمخلآ يدابم» قلطت <http://wam.ae/ar/details/1395302966846> (data zvernennia: 10.10.2021). [in Arabic].

9. Steinberg G. Regional Power United Arab Emirates. German Institute for International and Security Affairs. Retrieved from: <https://www.swp-berlin.org/10.18449/2020RP10/> (data zvernennia: 10.12.2021). [in English].

10. Konsul'stvo. Konsulstvo Ukrainy v Dubai. 2012. Retrieved from: <https://dubai.mfa.gov.ua/posolstvo> (data zvernennia: 01.12.2021). [in Ukrainian].

11. Memorandum pro vzajemorozuminnja miž Kabinetom Ministriv Ukrainy ta Urjadom Ob'jednanych Arabs'kych Emirativ pro vzajemne skasuvannja vizovych vymoh. 2017. Verchovna Rada Ukrainy. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/784_002-17#Text (data zvernennia: 02.12.2021). [in Ukrainian].

12. During the visit of the President of Ukraine to the UAE, a number of bilateral documents were signed. Official website of the President of Ukraine. 2021. Retrieved from: <https://www.president.gov.ua/en/news/pid-chas-vizitu-prezidenta-ukrayini-do-uae-pidpisanonizku-d-66521> (data zvernennia: 02.12.2021). [in English].

13. Political relations between Ukraine and the UAE. 2021. Embassy of Ukraine in the United Arab Emirates. Retrieved from: <https://uae.mfa.gov.ua/en/partnership/510-politichni-vidnosini-mizh-ukrajinoju-ta-oaje> (data zvernennia: 10.12.2021). [in English].

14. Oficijnyj vizyt v Ukraïnu Ministra zakordonnykh sprav Ob'jednanych Arabs'kych Emirativ (OAE) Abdully bin Zaidā Al' Nahajana. 2011. Ministerstvo zakordonnykh sprav Ukrainy. Retrieved from: <https://mfa.gov.ua/news/480-oficijnyj-vizyt-v-ukrajinu-ministra-zakordonnykh-sprav-objednanih-arabsykih-jemirativ-oaje-abdulli-bin-zajida-aly-nagajana> (data zvernennia: 20.12.2021). [in Ukrainian].

15. UAE Embassy in Kyiv. 2013. Ministry of foreign affairs & international cooperation of the UAE. Retrieved from: <https://www.mofaic.gov.ae/en/Missions/Kiev/The-Embassy/About-the-Embassy> (data zvernennia: 10.01.2022). [in English].

16. Gargash chairs third session of UAE-Ukraine Joint Committee. 2018. WAM. Retrieved from: <http://wam.ae/en/details/1395302704163> (data zvernennia: 13.01.2022). [in English].

17. Deputats'ki hrupy Verchovnoï Rady Ukrainy z mižparlaments'kych zv'jazkiv iz zarubiznymy kraïnamy. 2019. Verchovna Rada Ukrainy. Retrieved from: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/mpz2/organizations.dep_groups (data zvernennia: 21.12.2021). [in Ukrainian].

18. دقع عت فيناركوآلآ فينارامإلآ فينارامربلا فقاصلا فنجل فينورتكفلإلآ عقوملآ ماو فلآكو. لوالآ فيناركوآلآ ادمتعا <http://wam.ae/ar/details/1395302917603> (data zvernennia: 10.02.2022). [in Arabic].

19. Why is UAE foreign policy so often misunderstood? 2021. The National. Retrieved from: <https://www.thenationalnews.com/opinion/comment/2021/11/11/why-is-uae-foreign-policy-so-often-misunderstood/> (data zvernennia: 03.11.2021). [in English].

20. Dovidka ščodo dijal'nosti Mižurjadovoï ukraïns'ko-emirats'koï komisii z pytan' torhovel'no-ekonomičnoho spivrobotnyctva. 2020. Ministerstvo ekonomiky Ukrainy. Retrieved from: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=fdcde568-5e33-4d40-a519-1ff06d9bb259&title=Oae> (data zvernennia: 09.10.2021). [in Ukrainian].

21. We expect an increase in the presence of Emirati companies in Ukraine – Andriy Yermak at the meeting of

the Ukrainian-Emirati Coordination Council. 2021. Official website of the President of Ukraine. Retrieved from: <https://www.president.gov.ua/en/news/rozrahovuyemona-zrostantnya-prisutnosti-emiratskih-kompanij-66793> (data zvernennia: 13.10.2021). [in English].

22. Oleh Urus'kyj proviv oficijnu zustrič z delehacijeu Ob"jednanykh Arabs'kykh Emirativ. 2021. Ministerstvo z pytan stratehichnykh haluzei promyslovosti Ukrainy. Retrieved from: <https://mspu.gov.ua/news/oleg-urus'kij-proviv-oficijnu-zustrich-z-delegacyeyu-obyednanih-arabskih-emirativ> (data zvernennia: 13.10.2021). [in Ukrainian].

23. Oleh Urus'kyj: «Najblyžčym časom dialoh miž Ukraїnoju ta OAE maje zaveršytysja konkretnymy rezul'tatamy. 2021. Ministerstvo z pytan stratehichnykh haluzei promyslovosti Ukrainy. Retrieved from: <https://mspu.gov.ua/news/oleg-urus'kij-najblizhchim-chasom-dialog-mizh-ukrayinoyu-ta-oae-maye-zavershitysya-konkretnimi-rezultatami> (data zvernennia: 13.10.2021). [in Ukrainian].

24. Roman Leshchenko has conducted a meeting with the Government Delegation of the United Arab Emirates on investing in Ukraine. 2021. Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine. Retrieved from: <https://minagro.gov.ua/en/news/roman-leshchenko-has-conducted-meeting-government-delegation-united-arab-emirates-investing-ukraine> (data zvernennia: 10.01.2022). [in English].

25. Trade and economic relations between Ukraine and the UAE. 2021. Embassy of Ukraine in the United Arab Emirates. Retrieved from: <https://uae.mfa.gov.ua/en/partnership/economic-cooperation-ukraine-uae/512-trade> (data zvernennia: 11.01.2022). [in English].

26. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. 2022. Ekonomichna statystyka / Zovnishnoekonomichna diialnist. Retrieved from: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (data zvernennia: 27.03.2022). [in Ukrainian].

27. UAE's EDGE Group signs tri-party defence agreement with Ukraine's UKROBORONPROM and UKRSPECEXPOT. 2021. EDGE Group. Retrieved from: <https://edgegroup.ae/news/573> (data zvernennia: 10.10.2021). [in English].

28. DP World Successfully Concludes Acquisition of TIS Container Terminal, Ukraine. 2020. DP World. Retrieved from: <https://www.dpworld.com/news/releases/dp-world-successfully-concludes-acquisition-of-tis-container-terminal-ukraine/> (data zvernennia: 14.12.2021). [in English].

29. Territorial integrity of Ukraine: resolution / adopted by the General Assembly. 2014. United Nations Digital Library. Retrieved from: <https://digitallibrary.un.org/record/767565?ln=en> (data zvernennia: 16.12.2021). [in English].

30. Russia, UAE sign partnership deal, aim for stability in oil markets. 2018. Reuters. Retrieved from:

<https://www.reuters.com/article/us-russia-emirates-declaration-idUSKCN1IX54G> (data zvernennia: 16.12.2021). [in English].

31. Situation along Russian Federation-Ukraine Border Can Only Be Resolved through Diplomacy, Political Affairs Chief Tells Security Council. 2022. United Nations. Retrieved from: <https://www.un.org/press/en/2022/sc14783.doc.htm> (data zvernennia: 10.02.2022). [in English].

32. United Nations. 2022. Meetings coverage and press releases. Retrieved from: <https://www.un.org/press/en/2022/sc14808.doc.htm> (data zvernennia: 26.02.2022). [in English].

33. UAE explanation of vote at the UN General Assembly emergency special session on Ukraine. 2022. Permanent Mission of the United Arab Emirates to the United Nations. Retrieved from: <https://uaeun.org/statement/uae-unga-eov-2march2022/> (data zvernennia: 10.03.2022). [in English].

34. لمحت قرياط لسرت تارامإلا ؤلود ايناركؤأ ؤلا ؤلجاعلا ؤيئاغال او ؤيبظلا تادادمإلا نم انط 30 ينورتكفلإلا عقوملا .يلودلا نواعتلا و ؤيجراخلا ؤرازو <https://www.mofaic.gov.ae/ar-ae/mediahub/news/2022/3/7/07-03-2022-uae-ukraine> (data zvernennia: 10.03.2022). [in Arabic].

35. ايناركؤأ ؤيئاغال تاداعاسم ميديقت نلعت تارامإلا ؤلود .يلودلا نواعتلا و ؤيجراخلا ؤرازو .يكييرم رالود نييالم 5 — ينورتكفلإلا عقوملا <https://www.mofaic.gov.ae/ar-ae/mediahub/news/2022/3/2/02-03-2022-uae-ukraine> (data zvernennia: 10.03.2022). [in Arabic].

36. MORNING – Human Rights Council Establishes an Independent International Commission of Inquiry to Investigate All Alleged Violations of Human Rights in the Context of the Russian Federation's Aggression against Ukraine. 2022. UN Geneva. Retrieved from: <https://www.ungeneva.org/en/news-media/meeting-summary/2022/03/morning-human-rights-council-establishes-independent> (data zvernennia: 15.03.2022). [in English].

37. UAE statement at the UN Security Council meeting on the humanitarian situation in Ukraine. 2022. Permanent Mission of the United Arab Emirates to the United Nations. Retrieved from <https://uaeun.org/statement/uae-unsc-ukraine-7mar22/> (data zvernennia: 15.03.2022). [in English].

38. ؤيجي تارتسا «صرف ؤنّفان» نوكت له :ؤيناركؤأ ؤمزألا .ينورتكفلإلا عقوملا .تاسايسلل تارامإلا زكرم ؟جيلخلا لودل <https://epc.ae/ar/details/featured/alazma-al-uwkrania-hal-takun-nafidhat-furas-astiratijia-lidual-alkhalij> (data zvernennia: 27.03.2022) [in Arabic].

39. U.S. ties with Gulf partner UAE are being tested, envoy says. 2022. Reuters. Retrieved from: <https://www.reuters.com/world/middle-east/ties-between-uae-united-states-undergoing-stress-test-uae-envoy-says-2022-03-03/> (data zvernennia: 15.03.2022). [in English].

Ukraine – UAE relations in the period after the Arab Spring

Fedianin Vitaliy Oleksandrovych

Postgraduate Student
Institute of International Relations
of Taras Shevchenko
National University of Kyiv
Volodymyrska str., 60,
Kyiv, Ukraine

The intensification of Ukrainian-Emirati relations in the period after the Arab Spring took place on the background of the transformation of the UAE's foreign policy and corresponded with changes reflected in the Emirates' foreign policy strategy. The UAE's national interests are increasingly moving beyond the traditional framework of the Arab and Islamic worlds, and the development of Ukrainian-Emirati cooperation has been one of the consequences of the UAE's transformation into a regional leader with strong global ambitions.

The purpose of the article is to define the main directions of development of bilateral relations between Ukraine and the UAE after 2011, as well as to assess and confirm the impact of the Emirati foreign policy strategy on the bilateral relations between Ukraine and the UAE over the last decade. Consideration of the process of development of political dialogue revealed that the number and quality of bilateral political contacts has increased significantly. The trade-economic and investment block of relations was analyzed. At the same time, changes in the dynamics, which create the preconditions for the growth of trade and investment, were also found. The development of military-technical cooperation between the two countries is reflected.

The UAE's position on Russia's aggression against Ukraine and the impact of this factor on bilateral Ukrainian-Emirati relations are considered separately. It was found that until February 24, 2022, the Emirati position was based on a pragmatic desire to continue developing relations with Ukraine, primarily the trade, economic and investment bloc, as well as such a sensitive area as military-technical cooperation. After the start of full-scale Russian aggression, the UAE has been in the process of forming its position, which largely depends on the UAE's relations with the United States, which are currently undergoing a period of transformation. Russia's aggression has made it possible to speed up the process of establishing and renewing relations between Abu Dhabi and Washington.

This paper identifies and considers three main stages in the development of the UAE foreign policy strategy. Over the last decade, the UAE's foreign policy has undergone significant changes, which has allowed the Emirates to effectively defend national interests and turn the UAE into an influential regional power.

Key words: Ukraine, UAE, strategy, USA, foreign policy, aggression, relations, cooperation, Cxið.